

УРГАСА-механизаторай гарта

Эдүрнүүдтэ Зэдэ, Борьёгой, Түгнэ, Бэжүүрай, Хурамаанай болоод Хори, Хэжэнгын ба Хяаг-Хүдэрин тариалан дээр, тобхолдо, хаа хаангүй тор машинин дүнднөөн огто замхангүй. Сагай ухал хэды таармажгүй байбаше, эртэ үгөөнөө эхлэ харанхы хүн болотор тарилгын хүдэлмэри үргэ-лбуулагдажа, хүдөө нотагуудта хүдөө шууяатай хана, Кабаскын ба Түнхэнэй, Загарайн болон Яруу-туруу ажахынууд эртын тарилгыг агротехническэ шил болзор соо эмхитгэнгэр дүүргэд, саашанхи хүр-шүрээ найнаар үргэлжлүүлжэ байхай. Энэ амжал-дуураа шуусануудай нэгэншн гэхэдэ, хүдөөгэй механизаторнуудай үнэн сэхэ габцагай ажалай оролдо-лго болоо. Хяагтын аймагай «Родина» колхозой дүр-нэйд трактористтар 911 гектар эртын тарилга хэж-үдэр бүрингөө даабарие 230 процент дүүргэжэ бай-Энэ хадаа ямар аргаар туйлагданаб гэхэдэ тус бри-га механизаторнууд ажалдаа харюусалга эхэтэйгээр хана найнаар элдүүлжэ, ажалын шаар алыше араа магталтай. Мүн эндхи Шар-Голой Ранжуро-вэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд оншын техни-кэ зээн ёноор сандажа, эрхчин найнаар ашаглан бү-тэ ажалай үлгэр жэшэ харуула. Еймэ найн бай-лэжшэ баримтанууд аймаг бүхэндэ бин. Түнхэнэй агай Ленинэй, Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ буудта болон бусад аяхыннуудай механизаторнууд ха үрэ дүнгүүдэ туйланхай.

БУРЯДАД ҮНЭН

Бүхы оронудай пролетаринар, нэгэдэгты!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ МИНИСТЕРИУМЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-нээ гарана № 117 (14839) 1978 оной майн 19, пятница Сэн 2 мунгэ.

ТАРИЛГА-78

Урдынхиһаа түргөөр...

Энэниһэ урда жэлүүдтэ тус аяхын олонхи бригадануудта орооһото урга-малуудай тарилга эхээр удаардаг байһан юм. Умар нимһэнэ хожомшог тэ га-зарайн хурьһан хаташадаг, һүүлдэ таряанайн ургаса удаан гарадаг, эсэстэ тэ-рэнэ намар орой эдэшээдэг байгаа. Эдэ бүгдэ шалта-гаанууд дээрһэнэ ургаса доо-шолдог, эхэ тарян гээлдэ ородог байһаниһын элнэ.

Мүнөө жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени болон партиһан организаци газарайнгаа хурьһэнэй шинг нойтоор бага байһыг хараа-даа абажа, эртынгээ орооно-то ургамалуудыг эртэ та-рижа эхилээд, тон богони болзор соо тариха дүүргэжэ гэжэ шийдлэн юм. Энэ-нине бэлдүүлжэ бүхы арга боломжыг колхоздо бай-гаа нааб даа. Жэшээлхэдэ, нёдондо ахалхаа тарилгын 30 агрегат хүдэлһэн һаа, мүнөө 37 агрегат ажаллана. Ставрополийн хизаарай Ипа-товска районийнхэй онол арта үргэһөө хэрэглэгдэнэ.

Шулуутынхид мүнөө жэлдэ 405 гектара обёс тари-ха юм. Колхозой ахамад агроном А. М. Холбоёвой билэний тус өдөлениһэн Шэ-нэ-Хаал гэжэ газарта ошо-ходо, А. С. Халудоровай эвэн обёс тариха байна. ...Байгал тэһэнэ үлөөһөн шингитэй хүйтэн һалхида агрегатай бурьюулан тоо-лон жажуу тэһэнэ хийдэнэ. Тракторайн хунхирин һал-хинда нэгэ шангадан, нэгэ һулдаан холоһоо дуудлана. Поллин захата байһан ва-гонхойн хажууда утаан ха-рыньёна, тоогошон эхээр Вера Халудорова шүдэ сай шанажа, уни-тчин болон байба. Тэрэнэй хөөрлэ-һөө байтарнай, хурин-улаан шэрэтэй гурбан саялжэ шэ-рлэн Халудоровай агре-гат эржэ тогтобо.

Мексикын Холбоото Штадуудай Президент Хосе Лопес Порталье Москва ерэбэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аэродром дээрэ болоһон уулзалгынүдэ. Фототелеграфар абтаба.

Эндэ хабарай тарилга эгээл харюусалгатай, хүн-башы ажал. Эндэ мпшута, час бүхэн үнэтэй. «Хабар-улар, жэл тэжээл» гэжэ арал зон дэмэ хэлсэдэг-байха. Умар нимһэнэ тарилгын болзор механизаторай оролдо, үргэлжэ сүм дундынаа гэхэдэ алдуу боло-тэ. Эдэниһэ эсшэ сусамагуй, эрхчин шаанартай ажа-шар хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэри бэлдүүл-гэ болон буюу. Юб гэхэдэ, механизаторай ажалай эгээл тарилгын болзор шийдхэгдэ, тэрэнэй үнэн шүдэргэһаа ашаг үрэ, баян ургасын «хүбн заяан» гэхэдэ байна. Ушарын, механизатор бүхэн нимэ гэхэдэ эхлэлтэй мэрэгэлтэдэ байна ха юм. Энээн тухай эгээл ошонол тэмдэглэгдэнэб гэхэдэ, арбадахы табан тэи габцагай гурбадахы жэлдэ манай республикын эгээл аяхын хүдэлмэрилгэлтэй урда газар дайлаа үргэлжэ эрид найрауулаха талаар горитой зорил-гуд тэмдэглэгдэнэ. Газар тасгалтайн культурыг бүхы дээрлүүлгэнэй, паучна ёноор тодорхойлогдонхо тодоролуудыг пэбэрүүдэн дэлгэрүүлгэнэй, бингада-той, отадуудай ба эвэнчүүдэй бүхы үлөөһөнэй ажал найраууланай үлгэрөөр энэ жэл 640 мянган тон хүртээр орооно тагаа, 140 мянган тоно хатгаба, манай зонон овоц ургулгаха абахаа түсбэлгэнэй, 10 гектара орооһото ургамалуудай гектар бүриһөө 11.5 тэришэ бага бэшэ, хэртэбхын — 90—95 центнер, гектарай 160—170 центнер ургаса, 140—150 цент-нер уркуурын игоһон маһа, 250 центнер конопелды хуяжа абаха сошланы үйлдэтибди. Тимшэнь энэ жэлдэ хабарай тарилга шийдхэнь урда шаанартай эгээл гэжэ. Энэ тарилгаһаа газар тасгалтай, мал шийдхэнь абаха, гүрэнэ туһараха, арбалхы та-жалай түсбэл дүүргэлтэ гол түлэб дундыда байна. Шийдхэнь техниканы зүбөөр, бүтээсэ эхэтэйгээр үлгэрлэнэй хүсөөн да энэ зонолто амжалтайгаар үлгэрлэжэ байһаниһын, эли. Яхандаа габэл, гансал хүн-башоноуулагдаһан ажалай ашаар продуктын эхээр агад, өөрһөн үнэ сэн доошолдог, ажахы бүхэн баян байха болзо шийдэдаг. Тейл машина техникы найнаар ажал хэжэ механизаторай гарта буюу. Сэжмэнь хэ-дэ энэ талаар хамаг юмэнь механизаторһаа болодог бэбэй. Нинэ бэлдөөһөө, хүдөөгэй, илангэ мүнөө ага дээрэ үдэр хүнүгэй шахуу хүдэлжэ байһан механизаторнуудта онсо айнарал хандуулаха, тэһэнэй эрилтэ-лэе гүйсэд хангахын түлөө бүхы арга боломжоо хэ-лэ, бүхы хүсөөнэ оролдохо гэжэ нотагуудтай тар-иха, советскэ профсоюзон болон комсомолой органи-задуудай шуалын шуалаа зорилгоһундэй нэгэн бол-он нэн түрүн тэмдэ бичээс эхэтэбээр, һаагууһөөр элэ арга олгохо, тэһэнэй хоолоно социалист мурьсөө үлөө дэлгэрүүлжэ, мочална болон мангилдха үр-үлөөл хэргыг үргэһөөр амжилдхэ хэрэгтэй. Тинхэдэ механизаторнуудай соёл тэжээлэй болон оюун ухаанай тэмдэглэгдэнэ мангата эрхгүйбди. Тэрэһөлөн тарилга-тэ ажаллажа байһан хүнүүдэ сэг сооһо халуун элэ-лэ хангаха байха гэжэ эхэ үхэдтай.

Энэ талаар дитүү дунда айлвурт үзгэлгээдэ, Түсхэйбайл, Салынгүй, Янучын, Загарайн айма-гай зарим ажахынуудта залуу механизаторнуудыг эхлэ, тэмдэглэ шэнэ техника найдаха, бүтээсэ айгаар хүдэлжэ арга нүхээл байгуулаха асуудалууд-хындардаггүй хүтэлбэрликы туһалдаан дайраллана. Манай нимэ ушарнаа болон механизаторнууд дундаа манай байгаа хүсэ эхэтэй тракторнуудыг хоёр ха-нда хүдэлгээлэгтэй байха юм. Үлөөн тинхэлэ, олон тарта полөөнй стануудыг шэмэглэн түхээрлэ, элдэб асуудлуудтар хангата хэжэ хүсэлдүүлгэлэгтэй ганда, эдэ бүхы дугаглануудта эсэс табижа сэг тулаа.

Мүнөө ажахындаманай са-шалан, бэлдөөһөн үлалгал-да хамта 40 гаран хүн хү-дэлнэ. Мүн 2 буюур стан-ци, уна сасан халдаг 2 онш-нон агрегат үдэр хүнүгэй хүдэлгээдэнэ. Хожонтын эхинһээ заха-лаад, дооһоо Эдэрмаг, Лео-новко хүртээр нэмжигшэ са-шалан, бэлдөөһөн мүнөө хуу уһан соо байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Тэндит, Хөөрхэ, Нарин-Шэбэтай адал, Хүлэрэттэ, Юуртэ, Ша-наа гэхэ мэтэ газарнуудта хамта 2000 шахуу гектар са-шалан, бэлдөөһөн дээрэ нүүр таялан болотор уһан гаргалданхай.

Албанай хэрэгээр Москва ерэбэ

Мексикын Холбоото Шта-дуудай Президент Хосе Лопес Порталье СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй ба Совет правительствын урйалаар хани ёноной алба-най хэрэгээр майн 17-до Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генер-альна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президи-умэй Түрүүлгэһэ Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүн, СССР-эй Министруудэй Со-ветэй Түрүүлгэһэ А. Н. Ко-сигин, КПСС-эй ЦК-гай

Совет болон мексикан а-дуудай, бүтэлэ нингын эб найрамдал ба аюулгүй бай-дал бэхжүүлгын аша ту-һала элбэ асуудалуудар хоёр талын харилсаа саа-шалан бэхжүүлхы, Үр-гэдхэ хусэжэ байһанаа эдээр тэмдэглэ.

Совет-мексикан хөөрлөдөөнүүд

КПСС-эй ЦК-гай Генер-альна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президи-умэй Түрүүлгэһэ Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүн, СССР-эй Министруудэй Со-ветэй Түрүүлгэһэ А. Н. Ко-сигин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэгшүүн, СССР-эй Министруудэй Со-ветэй Түрүүлгэһэ Л. И. Брежнев хэлсэбэ.

Совет болон мексикан а-дуудай, бүтэлэ нингын эб найрамдал ба аюулгүй бай-дал бэхжүүлгын аша ту-һала элбэ асуудалуудар хоёр талын харилсаа саа-шалан бэхжүүлхы, Үр-гэдхэ хусэжэ байһанаа эдээр тэмдэглэ.

ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

СССР-эй Верховно Сове-дэй Президиум ба СССР-эй правительство Мексикын Холбоото Штадуудай прези-дент Хосе Лопес Порталье-гой хүндэтэ Кремлин өкө-ордон соо майн 17-до обед-үгтэбэ. Президенттэй хам-та СССР ерлэһэн хүнүүд обед дээрэ байлсаба.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ госпдин прези-дент! Мексикын хүндэтэ айлшад! Нүхэдүүд! Госпдин президент, Та-нике, Танай һамгы ба Тан-тай хамта ерлэһэн Мекси-кын Холбоото Штадуудай гүрэнэй ба политическэ бү-хэ ажал ябуулагшадые үнэн зүрхлөөн амаршаланһын намда эхэ баясхалантай бай-на.

НЭГЭ ДОРО

Хабарай тарилгын айма-тар халуун хүдэлмэрин хажуугаар, газар үнэлалга хү-жэ бэлдэ харюусалгатай шу-хала ажал совхоз дотор тү-лэб абуулагдажа.

Мүнөө ажахындаманай са-шалан, бэлдөөһөн үлалгал-да хамта 40 гаран хүн хү-дэлнэ. Мүн 2 буюур стан-ци, уна сасан халдаг 2 онш-нон агрегат үдэр хүнүгэй хүдэлгээдэнэ.

Хожонтын эхинһээ заха-лаад, дооһоо Эдэрмаг, Лео-новко хүртээр нэмжигшэ са-шалан, бэлдөөһөн мүнөө хуу уһан соо байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Тэндит, Хөөрхэ, Нарин-Шэбэтай адал, Хүлэрэттэ, Юуртэ, Ша-наа гэхэ мэтэ газарнуудта хамта 2000 шахуу гектар са-шалан, бэлдөөһөн дээрэ нүүр таялан болотор уһан гаргалданхай.

Совхоздо хамта 4.7 мян-ган гектар сабшаланһаа эгээл хахалдаа эхэнхын үла-лагдадаг юм. Тэрэһөлөн 500 гектара олон жэлэй ногоо тариһан газар бин. Энэ жэл-дэ үшөө 600 гектар элдүү-рилээд, ногооной үрлэе та-рихабди. Энэ газараа илан-гала найнаар үлалнабди.

Хөөр һарын туршала гол риндэтэй хөөрлөдөө. Тү-сэбтэ арбадахы табан жэлэй даабаринуудыг дүүргэлгэдэ мотоор бүтээһэнэй туйла-һан ажилтанууд, нэгэдхэ хажуу хараа түсбүдү тухай нэгэдхэй хүтэлбэр-лэгшэд хөөрөө.

Л. П. Кириленко эрдэм, техникын мэдээсэлэй түбтэ хүрлэн, Ярославль хотын үзэсхэлэн найхан газарнуу-даар абажа харанан байгаа.

хамта хабарай тарилга түлэб абажа гэхэ хэлэз һэм. Сагай үларитай таарамжа-гүй, һал болотор хүйтэнгэй байгашы наань, нон түрүн сээр наараа эртэ хахалжа захалаа һамди. 20 гаран трактор табдад, хоёр ха-лаанда хүдэлжэ, сөөн ур-соо 1400 гектар эртын паар хахалабди.

Манай эндэ хабартаа ун-зи майн эхээр хюруугай бун-жа болдог байһан дээрэ-һэнэ эртын орооно таряа майн 2-шо тариха эхилэ-бди. Совхоздо бээ даань, нарядгүйгөөр хүдэлгэ табан эвэнэ байгуулагданхай. Тэндэ тарилгын 15 агрегат хүдэлнэ. Мүнөө түсбүдүгэ-раалагданан 5000 гектар эр-тын тарилгын эхэнхын дүү-ргэлдэ. Орын үдэрнүүдтэ оройн орооһото ургамалууд тарилга эхилхэнэ.

Д. БОРБОВ, Хажынэй аймагай «Первомайскй» совхозой директор.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

РСФСР-тэ АЖАЬУДАГ ОЛОН УХИВУУДТЭЙ ЭХЭНҮУДТЭ «ЭХ-ГЕРОЙ» ГЭХЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арба болон тэрэһэнэ дээш ухибүүдэ түржэ, хү-мүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эх-герой» гэгээн орден ба СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй грамота ба-ржуулагдтайгаар «Эх-герой» гэгээн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

- Бурядай АССР һээ: Бадаева Лайжит Цы-рендоржиевна — Заха-минэй аймагай Санага тос-хондо ажаһуудаг гэрэй эзэн эхэнэр. Базаржапова Светлана Базаровна — Улаан-Удын аймагай Оронго тосхондо ажаһуудаг гэрэй эзэн эхэнэр. Балбарова Цыргма Дор-жиевна — Загарайн ай-магай Эрхиргэй совхозой хүдэлмэршэн. Бурханова Вибинур За-гидулаевна — Загарайн аймагай Онохойн совхозой хүдэлмэршэн. Дабеева Надежда Доржи-евна — Баргажанай ай-магай Хилганын колхозой гэгшүүн. Дарева Валентина Дари-жаповна — Захаминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой хү-дэлмэршэн. Доржиева Бужаг Гар-маевна — Захаминай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгэһэ Л. БРЕЖНЕВ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ, Москва, Кремль, 1978

КИРИЛЕНКО ЯРОСЛАВЛЬДА ЕРЭЭ

СЛАВЛЬ. (ТАСС). ЦК-гай Политбюро-шүүн, КПСС-эй ЦК-ретарь А. П. Кири-ленко 17-до эндэ ер-эсласка областин хотоходо Ажалай Тугай орден барюу-лаар ёһололдо тэрэ-байна.

ЗҮРХЭНЭЙ УУЛЗАЛГА

СЛАВЛЬ. (ТАСС). ЦК-гай Политбюро-шүүн, СССР-эй обо-министр, Советскэ Маршал Д. Ф. Ус-түрүтэй Совет сэр-панан хани ёноной хэрэгээр ВНР-тэ энэ зүрхэнэй баха-рай хани барисанай байдалда хөөрлөдөө-уулзалгануудыг ха-лалһан гэгшүүд майн республикын п омыш-хо эхэ предприя-

тинүүдэй нэгэн болохо Со-кешферваргаи «Видо-тон» заводо айлшаар ерэбэ. Радиотелевизионно тех-никэ, электронно-тоолон то-дорхойлогшын аппаратура бүтээдэг энэ предприяи Со-ветскэ Союзай эрдэм-шынжэл-гийн эмхи зургаануудай, предприяинуудтай эдэхин-тэй харилсаа холбоо то-гтожо, гарганан бүхы про-дукцингаа гурбанай нэгэ хубине СССР-тэ элбэгээд. «Видотон» генеральна директор И. Папп шэнэ эд-

(Ургэлжэлһын 3-дахы нюурта).

КПС-эй ХҮСБЭЗЭЙН ШИИДХЭБЭРИ ДҮҮРГЭХҮН ТҮЛӨӨ

Байгша оной экин бара хан. Галуута-Нуурай шахтын коллективт нэмэлт партиняа суглаан болохо байба. Энэ суглаан дээр «Агуухэ Октябрин» 60 жилийн онд хүндэтгэл бабан социалис уялганууд ямарар бэслүүлдэгдэ? гэсэн асуудал зүбшлэгдэ хэн. Тус шахтын парткомий секретарь Григорий Герасимович Горбатенко энэ асуудалаар элнхэл хэха зуураа, нигэж мэдүүлбэ: «Манай шахтын коллектив ойн баярай жэлье нэрэтэй солотойгоор түгсэхэ. «Эхэ, найн, үнэгүй продукци абаха» гэсэн урла доро хүдлэмэрлнхэ байна. Онсолон тэмдэглэлийн оумэн гэхэд, арбадах табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбэ декабрин 2-го дүүргэбди. Тинхэдэ нүүрнэ малтаха үнгрэнн жэлэй даабари декабрин 19-дэ дүүргэгдэ хэн. Тобшоолон хэлбэл, хоёр жэл соо коллективийн хараалгадан түсэбэ 49 мянгаа тонноор үлүүбэ гэсшэ. Ажалдай түсэбэ 1975 онойхитой сасуулбал, 48 процент үлүүтэй дэсшээ. Малтагдан шулуу нүүрнэй тоноо бүрийн өөрнөх үнэ энэ 3 түрхэй 70 мунгөөр хамдарна. Абтахан социалис уялганууд болодо хэрэг дээрэ бэслүүлдэг гэжэ тэмдэглэхэдэ байсамаар.

АШАГ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АЖАЛЛАХАДАА...

Парткомий секретарин нигэжэ хэлээншын үнэ дээрэ нүүрнэшын бэслүүмээр, тэзлэй урма зориг бадаруулаар байгаа бшуу. Юуб гэхэд, шахтын коллективийн ажал хэрэг 1970—1975 онуудта урагшагүдөө болэй. Нүүрш малтагдадай мүнөө туйлаад байхан амжалтын үг үндэснэ харахада, шонжэлэн үзэхэдэ, ажалладай дунда эмхидхэгдэнэ социалис мурсысэнтэй ялта холбоотой гээд элнхэлшөшье, мун суглаан дээрэ ханамжааа суглаалдан үгэ хэлэглэшье онсолон тэмдэглэн байха юм. Энэ мурсысэнтэй хусье, оньлон аргыс шахтын дирекци, партиняа болон профсоюзай комитетууд мүнөө тон зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ шадда болонхой.

Тинхэдэ хүмүүжүүлгын хүдлэмэрлэй, шахтын али бүхы участогуудыс оншотойгоор хүтлэбэрлэгтэй, үйлдэбарин ашаг үрэ, хүдлэмэрин шаанар дэсшүүлдэг асуудалуудтай тархаршагуй холбоотойгоор энэ мурсысөө эмхидхэдэг бай...

ВЛКСМ-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ

Уржадэр ВЛКСМ-эй областной комитедэй ээлжээтэ пленум боложо үнгэрбэ. «КПС-эй ЦК-гай ВЛКСМ-эй XVIII сээздэ элэгдэнэ амаршалгатай, сээд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генерална секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумтай Түрүүлгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлээн үгтэй, тэршэлэн ВЛКСМ-эй XVIII сээздын шиндхэбэрнүүдтэй вохилдуулан, областной комсомолой организацион бөөдүүлэхэ зорилгунууд тухай» асуудал пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ. Тус асуудалаар ВЛКСМ-эй обкомой нэгдэх секретарь С. Сахаев өлнхлэхэ хэлэн байна.

Элнхэлд зүбшэн хэлсэгдэдэ ВЛКСМ-эй Улаан-Удын горкомой нэгдэх секретарь, ВЛКСМ-эй XVIII сээздын делегат Л. Брянский, ВЛКСМ-эй Түнхэнэй райкомой нэгдэх секретарь Н. Петухов, Буриадай гүрэнэй багшанарай институтай студентка, ВЛКСМ-эй XVIII сээздын делегат Е. Балданжарова, ВЛКСМ-эй Хаягтын райкомой нэгдэх секретарь, ВЛКСМ-эй XVIII сээздын делегат В. Гулнов, Улаан-Удын столовнуудтай нэгдэхэ трестын комсомолой комитедэй секретарь Н. Кузаво, «Нижнеангарстанстрей» трестын 575-дахы СМП-гэй комсомолой комитедэй секретарь И. Виноградский, Яруунын аймагай Ульдэргын дунда һургуулын һурагша ВЛКСМ-эй XVIII сээздын делегат В. Цыденова, Тимэзэй асбестомент хэрэгсэлүүдэй заводой хүдлэмэршэн Н. Попова, авназароной хүдлэмэршэн Н. Аксенов, Зэдын аймагай Борьбонхой совхозой ахалагша хониншон, ВЛКСМ-эй XVIII сээздын делегат В. Галсанов, «Уржай» ДСО-гой түрүүлгшэ В. Гармаев, ВЛКСМ-эй Бэшүүрэй райкомой нэгдэх секретарь В. Алпиров, ВЛКСМ-эй XVIII сээздын делегат Н. Серединов гэгшэд хабаадласа.

Пленумэй хүдлэмэрлэдэ КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Баднев, партиня обкомой бюроргой гэгшүн, партино-эмхидхэлэй хүдлэмэрин талгыс даагша К. К. Шомоев гэгшэд хабаадласа. Пленум хэлсэһэн асуудалаараа зохио тогтоол баталла абаа.

ХОЛОНОО ЕРЭНЭ

Хоёр жэлэй саада тээ Доодо-Ивалтын хаалин комплекс ашгаллагада үгтөө хэн. Тингээд энде промышленна үндэснэ һуури дээрэ һү үйлдэбэрлэхэ ажал хэгдэжэ эхилэ.

лэй хэрэг бэшэ ааб даа. Нүүдшын хоёр-гурбан жэл соо гаргагдан хүсэл оролдоло ашааа харюулаа эхлэхэй гээд энде онсолон хэлэлтэй.

Жэшээлхэдэ, 1977 овло шахтын уурхайнуудта сүүдхэ бүридэ дунда эргээр 818 тонно шулуу нүүрнэ малтагдаа хэн. Энэниин урда жэлүүдтэй сасуулбал, нилдэгүй найн дүн болоно. Ойн баярай жэлдэ коммунист Иван Михайлович Корнорной хүтлэбэрлэдэг 4-дахы участогой коллектив жэлэй хугасаа соо оньхожоруулагдамал комплексн ажалай бүтээсыс хоног түридэ 1100 тоннодо хүргэжэ, шахта соогоо гээл эхэ амжалта туйлахан алдартай юм.

Түрүү коллективэй ажалай үндэр бүтээсыс хараадаа абан, эндохи бүхы участогууд, цехүүд энэ жэлдэшэ дэсшүүлдэгдэн уялгануудыс абаад, тэрэнэ хэрэг дээрнэ бата найдамтайгаар бөөдүүлхын тула оролдожо байна. Тодорхойлол, Алексей Алексеевич Трещевэй коллектив өөһдөнгөөсө комплексн ажалай бүтээсыс сүүдхэдэ 1000 тоннодо хүргэжэ, даабариһаа гадуур хамта арба мянган тоноо нүүрнэ, тинхэдэ Валерий Спиридонович Мажаровой бригадта 9 мянган тоноо нүүрнэ түнхэн абаха гэсэн үндэр уялгатай юм.

Эдэ уялгануудын мүнөө хэр бэслүүлдэгдэжэ байнаб гэжэ һонирхоходо, Нүхэр Трещевэй бригадта мурсысэндэ түрүүлжэ ябана. Энэ жэлэй эхнхээ хойшоо коллектив нүүрнэ малтагдан шулуу нүүрнэ 116,7 процент дүүргэжэ гэхэ гү, али даабариһаа гадуур 5 мянган тоноо нүүрнэ малтагдаа байна. Март һарада 95-дахы уурхай ашгаллагада оруулагдалада, сүүдхэ бүри дунда эргээр 1000 тонно нүүрнэ малтаха даабари хоёрдохи участогта үгтөө бэлэй. Энэ

ЗУБӨӨР ЭДЭЭЛҮҮЛХЭ ШУХАЛА

Бухыдөө абтахан хургадыс нэгэшыс гараа хоролдоггүйгөөр түлүүлдэг байгаагаа, хонин нүүрэ тургэноор олошоруулагдаха, хонингой мяхан, ноноон хээрэ абтаха зэргэтэй.

Тимэзэй динлэнхи колхоз, совхозууд хонин ажальдыс зүбөөр эрхилжэ, шонжэ, түрүү технологи хэрэглэхэ, найн дүй дүршэл үргэноор нэбэрүүлжэ гэжэ оролдоно. Тэрэнэй ашаар зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дэштэ хургаа абадаг хониншооды тоо жэлдэшэ жэлдэ олошорно.

Зэдын аймагай Борьбонхой совхозой түрүү хониншод, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабцэв, В. Р. Гомбожапов, Б. В. Цыренжапов, С.э лэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хониншон Б. Г. Банзаракцаева, Хурамжаанай аймагай Гааргын совхозой хониншон Ц. А. Бадамеева, Хаягтын совхозой хониншон М. М. Ибрагимов, Хэжэнгын аймагай Загантын совхозой хониншон Н. Д. Дондуков болон бусад ямаршыс жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 һайса гаран хургаа алдаггүй абаба бшуу.

Гэхэтэй хамта республикын колхоз, совхозуудай хониншооды олохон бригадануудта абтахан хургаагай гарзалха ушар шөөл үсөөрнэгүй.

Илангаяа һая гаранан хургаагай түрүүшын долоон хоног соо үбшлэхэ, олоо...

Эбэртэ бодо мал, илангаяа хонин олоор үсэбэрлэдэг Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хүдлэмэршлэгшэд шэнэ жэлэй түл абагдаа харюусалгатайгаар бөлдөнэн юм. Нёдожо энэхэй

роо гарзалдаг байна. Мүн хабаргаа дулаангай болон хойно томохон хургаагай гарзалхан баһал үсөөн бэшэ үзэгддэг.

Нэгдэхээр, хээли ехэтэй болон хониндо хургаалханаан урлахана найн, шэмээтэй тэжээл горитойгоор эдоуучодыг дээрнээ үлөөр муу, жижэ хургад гараад, ёһоор өөдөлнөгүй, үхэдэг байна.

Хоёрдохоор, нарай хургадыс буруугаар, зоотехническэ заабарн сахингүй эдэлүүлдэг болжо, тэдэ үбшлэнэ.

Хонийшыс мэдээгээр, нарай хургаагай амин бээ, гэднэ доторнын томо хонидой, хинхо ондоо, үнжээтэ, бахчинзэгүй байдаг ааб даа. Илангаяа хургаагай хото, гэднэн соо дабанай нислота, ферментүүд гэхэ мэтань бүхы тэжээлыс буйдуулжа шадхаа болоогүй, һүн тэжээлыс буйдуулжа шаддагтай байна. Тимэзэй элдэб янзын тэжээлыс нарайхан хургаагай дан хээрэ эдоуулжэ, тэрэн ёһоор буйдуулагдануу, хото, гэднэ гүзээн соонь монсогойго байшоод, доторныс хүрдэгэнэ, шэнүүлдэ ха юм.

Тимэзэй эхлэхэ гарааһар арба-хори ноноон хургаагай тухайн багшаналыг үбшэ эдоуулжэ эхилжэ хэрэгтэй. Тинхэдэ хото хоолойн, харчинсаг гэднэһини бэхжээдэг юм. Найхан үбшэ эдоугүй һаа, хургаа ёһоор өөдөлхөгүй.

Зэбэртэ бодо мал, илангаяа хонин олоор үсэбэрлэдэг Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хүдлэмэршлэгшэд шэнэ жэлэй түл абагдаа харюусалгатайгаар бөлдөнэн юм. Нёдожо энэхэй

хониншод хүрэгөө һайнаар бэллээгэ таргалуулаад, сэг соонь искусствена аргаар үржүүлгэ хэһэн байна. Мун үбшэ тэжээлышыс хүсэд хүрээгөөр бөлдэхэдэгэн гэсшэ. Туд абаха халуун хаһын эхилхэнэ урдахаа колхозой

Тюменскэ Область. Байгалин газар Уренгой уурхай ашгаллагада оруулагдажа байна. Хойто хязарта оршодог энэ уурхай гайхамшаг баян юм. Эндэ хэдэн триллион кубометр газ бин гэжэ тоологдоно. Энэ жэлдэ уурхай Урал болон промышленлена бусад районуудта 16 гаран мянлард кубометр газ үгэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сергей Панин түрүүшын отрядтай сүт Уренгой эрхан байна; урмдэжэ ябуулагдана. ТАСС-ай фотохронико.

шо хараалагдан түсбөөг гэдүүр 8500 тоноо шулуу нүүрнэ ашажа, хэрэглэгшэдэ ябуулаа бшуу.

Шахтын бүхы коллективэй амжалта хадаа иматгал социалис мурсысэнтэй аша туйнаар туйлагдаа гээ һаа, ямаршыс алдуу болоогүй. Хүдлэмэршэдэй, инженерно-техническэ хүдлэмэрлэгшэдэй эдэбхи хүжөөлгын асуудал мурсысэ эмхидхэлгын бага нэгэ шулаа зүйлыс болоно. Мун тинхэдэ шахтын партиняа организаци болон нитын журам бэхнжүүлдэгдэ анхаралаа ехэтэ хандуулдаг гэсшэ. Хэн нэгэнэй нэгэл дахин ажалдаа гараагүй гү, али ямар нэгэн үзэгдэбэл, тэрэ коллектив мурсысэндэ түрүү һуури

Түрөөр, эрхим шанартайгаар барилга хэжэ, бүхы объектуудыс хараалагдан болзортно ашгаллага тухайшаа хэрэгтэ «Буримострой» нэгдэлэй 2-дохи СМУ-гай хүдлэмэршэд тон эхэ анхарал хандуулна. Тэднэр бин байгаа арга болон жоннуудаа, хүдлэмэрин саг зүбөөр хэрэглэхэ гэсэн зорилготойгоор социалис мурсысөө эмхидхэнэ.

Ажал хэрэгэ һайн мэдэдэг, дүршэл шадабартай хүдлэмэршэд энде олон юм. Үндэр бүтээсэ туйлааг түрүү барилгашадай дүй дүршэл олоной дунда тараагдаа. Мурсысэнтэй дун һара бүри согсолдожо, эрхимзэг түлд мунгэн шаанар зурмашуулагдадаг. Электротехническэ ажилтан Владимир Валентинович Немский эрхим үндэр бүтээсэтэ ажаллаара үргэн болонитын дунда мэдээжэ болон. Тэрэ халаанайнгаа даабари 15—20 процент үлүүдэн дүүргэжэ, бусадта жэшэ харуулна.

Энэмийн арбадахы табан жэлэй гурбан жэлэйнгээ даабари болзорноон урнд—октябрин 7-до дүүргэжэ гэсэн социалис уяла абаад, үдэр бүри улам шангаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Немский. С. БАЛДУЕВАН фото.

Мэргэжэлтын зүбшэл

ехьенэ хараха ёһотой ааб даа.

Хургаагай байра, таһалгаа соогоо дураараа уһалхаар сээрхэн уһа ходо байлжа, хоол болжоно шадхаа гэжэ бодомжолдоггүй, дайралдахысан эдэлүүлдэг. Энэ буруу. Илангаяа нарай хургаагай холимог тэжээл, талха тарьяа дан хээрэ эдоуулжэ, илангаяа хүшэр хүндөөр үбшлэхэ, гэднэ догтоор үбжэжэ үхэдэг байна.

Нигэдэ эрхээдэ, нарай хургаагай һайн, хуурай байрада байлаха, сэг соонь эдэлүүлдэг хажуугаар үбшэ тэжээлыснэ зоотехническэ нарин заабарин ёһоор, зүбөөр тааруулжа үгэхэдэ, хургаагай түргэн томо болохо зорьгатай.

Эхлэхэ гарааһар хоёр долоо хонитой болонхоон хойшоо хургаагай сабанлангай найхан үбшэ, микро болон макрободосуудыс нэмэлсэжэ эдоуулжэ ёһотой. Хургаагай томо болохо, боржохо бүриин тэжээлэйни рационалыс хубилгаха, олон янзын болгохо шухала.

Гарааһар һара болоогүй хон хургаага тус бүриндэ сүүдхын 50 грамм үбшэнэй гурил, талха таряанай зүйл хоёрбэ ад ад ханаран худхаад эдоуулжэ хэрэгтэй. Хоёр харатай болон хургаага тус бүриндэ сүүдхын 150 грамм тинмэ тэжээл эдоуулжэ, эхлэхэ һалгаагдаха болоторын 150-200 грамм эдоуулжэ байна. Тинхэдэ хургаагай бөөр хэр бага.

ремилвогай, мун Р.С. Данзановай, С. Балжинняй, Ч.С. Дымчиковай, Х. Дымчировай, М. Серовой болон бусадан отарануудта зуун эхэ хонин бүриһөө 100—122 хурган абтаһай.

Эндэ залуушуулай габьяа ехэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

Бурядай АССР-эй Конституциин проект зүбшэн хэлсэгдэ

Байгаали—манай баялиг

Буриадай АССР-эй шэнэ Конституциин проект манай республикын байгаалида дуратай олон мянган хүнүүд угаа һонирхолтойгоор үгтэдаба. Эдэнэр энэ шулаа документыс зүбшэн хэлсэгдэдэ эдэбхитэйгээр хабаадласа.

Буриадай АССР-эй Үндэһэн Хуули дотор түрүүшынхэсэ оруулагдан, байгаали хамгаалха тухаа улахаараа холбоотой 18-дахы ба 61-дахы статьянууд байгаали хамгаалха бүтгэмэй хидыс багшуулна.

18-дахы статья дотор нигэжэ хэлэгдэнэ: «Мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэнэй аша тухаада газар, тэрэнэй байлигуудыс, үһанай ноёсыс, ургамалай ба амитанай аймагыс хамгаалха, эрдэм ухаанай үндэһөөр, тааруу зүбөөр тэдэниин ашгаллаа, агаар болон үһыс ариуын сээр байлгахыс, байгаалин баялыгыс шонжэлэн хэрэглэхыс хангахыс, хунинс тойрожо байгаа оршон байдал найжаруулаха зорилгоор Буриадай АССР-тэй шулаа хэрэгтэй хэмжээ ябууланууд бэслүүлдэгдэ».

Байгаали хамгаалга — гүрэнэй ехэ удха шанартай хэрэг, мун үлэбэрлэгшэ, ажаллан бүхэнэй ариуын үргэ байһаниин эдэ статьянууд батална.

Совет гүрэн байгаали хамгаалга онсо анхарал хандуула, хамаг гаргашыс бэздэ даажа абана. Жэшээлхэдэ, арбадахы табан жэл соо байгаали хамгаалга эмхээсэ ябуулануудыс бэслүүлдэг 11 миллиард түхэр гаргашалагдахаар хараалагдаһан.

Байгаали хамгаалга асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министруудэй Советэй абтан тогтоолуудтай зохиладуулан, манай республика дотор байгаали хамгаалга, мун байгаалин, илангаяа Байгалий баясней нөөсэ баялгыс ашгаллаа найжаруулаар һүүлэй жэлүүдэдэ эхэ хүдлэмэри ябуулагдаба. Жэшээлхэдэ, гансахан үнгрэн табан жэлэй туршда Байгал шадабарай предриктин 67 түхээрлэгэ ашгаллагада оруулагдаа. Эзэниин барилгага 56 миллион гаран түхэр гаргашалагдаһан байна. Мүнөө республика дотор уһа сээрлэлгын 76 түхээрлэгэ ашгаллагада. Арбадахы табан жэлэй һүүлээр тэдэнэй тоо зуу гаран болохо юм.

Байгалда ородог гол мурэнүүдээр модо урадхулга зогсогдонхой. Модо урадхулгын үдэ уһанда шэнжэлэн, эрьсэд хаягдан мододыс түржэ, гол мурэнүүдэй һаба, Байгал далайн эрьс сээрлэгдэнэ байгаа. Мун Байгалда шудхаад гол мурэнүүд шадархи ой модо ашгаллаа туримшуулагдаба.

Ой модоной ололгодоһон газарта модо тариха таригдан залуу мододыс хашуулагдаха талаар ехэ хүдлэмэри ябуулагдаа. Үнгрээтэй юһэдэн табан жэл соо 35 мянган гектар газарта модон хуулагдаа, 300 миллионһоо дэштэ сагдуул нийлэн ашаар Совет ороно олон үндэһэ яһадаг бралаараа хүтжэн халбаран шад абуу.

Видэнэр Буриадайн шэнэ Конституциин проектэ зүбшэн хэлсэхэ үетэнэ Эхэ оронодо гоо үһеэ баян дүлгөө, үгэхтэй болохын түлгээ үмэршэтэйгээр ажаллаха дээрэнэ бодомжолнод. Дээрэнэ дунгүүдэй ёһон колхозой хониншод дээрэ (хамта дээрнэ хамта харахада) 100 эхэ хонин бүриһөө 98 хургаа абад түлүүжлэхэ байна.

О. САНГАДИЕВА, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хониншон, Социалис Ажалай Герой.

